

Esitεε Di mpátiri tσ tii náahti

De kó dipátiri ti náá ntii do dòò tì nti Perisi kó ketenkè be kó dihei bè tu di Susi di miεke Sifube do kè tu dii mònni tidaati. Oniti mǎu bè tu wè Amaa kòò í ndó Sifube kénwanti ò bo yímè kè bèε kuσ Sifube bèè kè bo.

Sifube kóò sapàà mmǎu bè tu wè Esitεε kòo ke náá nhokpààti pokù, weè do tì nàké okpààti kènte kè bè í nkùσ Sifube bèè do bo be εi miεke. Nè Kuyie nkó meteemmè kè bèε kuσ Amaa kè Sifubeε cooté.

Di mpátiri náahti dúo ke dòmmè

1. Bè tǎātémè Esitεε kòo bo náá nhokpààti pokù 1:1-2:20
2. Esitεε coommè Sifube 2:21-7:10
3. Sifube pèitemè be dootitòbè 8-10

Okpààti Asuyeduusi ānnémè dibanni

¹ Asuyeduusi tu dii mònni okpààti ke baké Endi nè Etiopii itempē ntekòutè nè sipísidè nè iyìkè (127), ² ke kari diheidiè Susi miεke nke. ³ O kpàti benni tǎānni kòo ānné dibanni, kényú benitidiεbè nè mìnísìbè nè iwēī yembè Perisi nè Medii kòbe nè kùmàndáábè, ⁴ kédenneni tikpààtinenti nè tinenti teti tii mièti, kè de kó dibannii mǎnte kèmmòke betàábè bèkuò. ⁵ De kó difōnkúò kòo yú diheidiè Susi kòbe bemǎu, bekperíbè nè becīribè, kéānné dibanni o cīètè towaà kè di mmòke yewe yèyiekè. ⁶ Kòo núnné tiyaàpéiti nè tii dò nnúúsí nè tiwūōti, kécátinné demámánnè mesǎo nkperε, kéduó nkè bèε

pítinné yetákperè kó yesǎnkè, kédenneni mesɔɔ nnè timátì péitì kó yedúú kédóú mbe ce dè ke dàri yetápié nè yewũɔyè nè yesòyè. ⁷ Bè do yǎhè ìì bòòke menaà nyi do tú mesɔɔ nkpeyi nyi ke cáá nyibotí ibotí, kè menaà nsū kè bè toti benitibè bemou. ⁸ Bá wè kòo nyè nhò dómè, ke yé okpààti do nàkémè o tǎmbè ke dò bè nduò mbá wè ò dómè. ⁹ Kòo nitipokpààti Fasitii me ntó ǎǎ benitipòbè dibanni okpààti Asuyeduusi cǐètè.

Okpààti pokù Fasitii yetemè o dàù kpɛti

¹⁰ Diyè yiénni yìè kòo kpààtii yǎ menaà nkòo yèmmèe cáte, kòo yú bè fòmmu bè kè bè pī ntekpààticǐètè mièke mutómú, bèè tu: Mɛumaa nè Bisitaa nè Adibona nè Bikitaa nè Akakitaa nè Setaa nè Kadikasi. ¹¹ Ke dò bèe kote kényúni onitipokpààti Fasitii kòo nhókè dikpààtipii kékatení kèbenke o wenniku benitibè nè benitidiebè ke yé ò wennimè mediè. ¹² Kòo kpààti tǎmbèe kote kénáké Fasitii kòo yete ke ínkàte, kòo kpààti mièke pèike mediè. ¹³ Kòo yú mecii nyembè bèè yé ikuó nè tibeénti kè bèe tíi nho borè. ¹⁴ Bèè tu Kasena nè Setaa nè Adimata nè Tasisi nè Medesi nè Maaseonaa nè Memukãã beyiekè bè do tú Perisi nè Medii kòbe mbe, bèè do baké dihèi ìikè ke tū nhokpààti. ¹⁵ Kòo kpààtii bè beke ke dò: Ti dò nkédòò ba onitipokpààti Fasitii wèè yete n tǎ nkè bè ò nàké tì?

¹⁶ Kè Memukãã náké okpààti nè mìnísibè ke dò: Onitipokpààti í ànné okpààti máà ndi ifei, wè ì ànnému mìnísibè nè benitibè bemou, itempè nyimou. ¹⁷ Benitipòbè bemou yóó keemu okpààti yumè onitipokpààti Fasitii kòo yete ke múnke

nyetírí be daabè kpeti, ke tú okpààtì do yu o pokù kòo yetemu. ¹⁸ Perisi nè Medii kóò mìníísìbè pobè yóó tì kèèmu kétúóté de kó meborime kényetírí be daabè kpeti, ke íinko be miɛke. ¹⁹ Okpààtì, kàa bo yie nha wāri yepáte kédenne Fasitii kéwaá nhotòu wèè ò pēēté, kòo còuté o fòtìrì kè de kó tináàntii wāri Perisi nè Medii kuó pátìrì miɛke bá òmòu báá na ké tì cèète. ²⁰ A tenkè diekè kemou kòbe bo keè dii mònñi a dòò tì bá wèè nitipòkù bo nyíé nho dɔu kpeti, bá kòò deu yoo ò kēññi.

²¹ Kè de kó tináàntii narike okpààtì nè mìníísìbè kè bèe yie Memukāã kpeti. ²² Kòo wāri yepáte itempē nyimou bá kùu botí, ku wārii dòmmè nè ku náànti ke dò, bá wèè nitidòu mbaké o cīētè ke tè náá nho botí náànti.

2

Esitɛɛ naámmè onitipokpààtì

¹ Kè dèe mɔnte kòo kpààtì miɛkeɛ do, kòo dentení Fasitii do dòò dè nè bè do ò nàké tì. ² Kòo kpààtì tǎmbè dò: Tí waánnè okpààtì besapàmbè bèè wenni ke mu nyí yé benitidaabè. ³ Okpààtì á dei benitìbè a tempē nyimou, kè bèe tǎáté besapàmbè bèè wenni ké bè tanné tenitipocīētè diheidiè Susi, kè Ekee ndake be kpéí nke bè duò ndèè bo wénkùnne be kǎnti. Ekee do tú bè fònte wènwe kòò pī ntekpààtìcīētè miɛke mutǎmmú ke baa benitipòbè. ⁴ Kè bè dò: Okpààtì, a bo pénsirì wèè sapàà mbe miɛke kòo còuté onitipokpààtì Fasitii fòtìrì.

Kòo kpààtì yie nde kó tináànti.

⁵ Kɛ ś nSifu m̀òu bo Susi diheidiè k̀òo ỳètìrì tu Maadosee Yaii birɛ, Simm̀eii nè Kiisi bɛ yaàbirɛ Bɛnsamɛɛ wuà nkou. ⁶ Nɛbukannɛsaa do na Sedisadɛmmu k̀ɛp̀immú b̀ɛmbɛ k̀ék̀onnɛ. B̀ɛ do p̀ĩ m̀ɛmmɛ Yekonnija Sudaa k̀óo kp̀ààtì. ⁷ Kɛ ś nhɛsitɛɛ yɛmb̀ɛ ku k̀ɛ bɛ tebitɛ Maadosee ò t̀ùótɛ kɛ bonɛ. Esitɛɛ do wenni m̀ɛdiè mmɛ.

⁸ B̀ɛ duó ndiì m̀ònni tináàntì k̀ɛ b̀ɛ nt̀ouni bɛsapàmb̀ɛ Susi diheidiè, k̀ɛ Esitɛɛ nk̀ɔk̀ɛ dɛ miɛkɛ k̀ɛ b̀ɛɛ b̀ɛ duó nhɛkɛ ẁɛɛ bàa bɛnitipòb̀ɛ, k̀òo ndakɛ bɛ kp̀éí. ⁹ K̀òo p̀énsirì Esitɛɛ m̀ɛsàà nk̀óò duó nd̀ɛ̀ bo ẁɛnk̀unne o k̀òntì, k̀ɛ nhò duò mmudii, k̀étããtɛ bɛnitipotòmb̀ɛ b̀ɛyiek̀ɛ tɛkp̀ààtìc̀iɛ̀tɛ k̀óò duó, k̀óò tannɛ tenitipoc̀iɛ̀tɛ sààtɛ. ¹⁰ Esitɛɛ do í nàk̀ɛ ò tumɛ Sifu kɛ ỳɛ Maadosee do ò tiém̀m̀ɛ kɛ d̀ò ò báá nàk̀ɛ. ¹¹ Yɛwɛ yɛm̀əu k̀ɛ Maadosee ní n̄firì tenitipoc̀iɛ̀tɛ kɛ bo yà Esitɛɛ k̀onnaatì nè b̀ɛ ò d̀ò̀rimɛ.

¹² Dɛ k̀ó bɛsapàmb̀ɛ do m̀akɛ dibenni ndi kɛ wuà kɛ panti. B̀ɛ do ketɛ k̀ɛ b̀ɛ duó mmíirì k̀ó m̀ɛk̀ùò mmɛ bɛt̀ààb̀ɛ b̀ɛkuà kp̀éí, k̀ɛ b̀ɛ ỳiɛ t̀ùdààrí nè dɛtɛrɛ d̀ɛ̀ ẁɛnk̀unko tik̀òntì, bá ẁɛɛ sapàà nk̀òo ndò nk̀ék̀ɔtɛ okp̀ààtì Asuyeduusi borɛ, ¹³ k̀ɛ ẁɛɛ sapàà nk̀òri b̀ɛɛ ò duó nhò d̀ó k̀éntɔ d̀ɛ̀ k̀ó dimàà. ¹⁴ B̀ɛ do ã̃ k̀ɔtɛ kuyuoku nku okp̀ààtì borɛ, k̀ɛ d̀ɛ̀ wentɛ k̀ɛ b̀ɛɛ b̀ɛ k̀òtɛnɛ tenitipoc̀iɛ̀tɛ tɛtɛ Sasikaasi bàa d̀ɛ̀ okp̀ààtì poc̀iɛ̀. Sasikaasi do tú b̀ɛ f̀òntɛ ẁɛ nwe k̀òò p̀ĩ ntekp̀ààtìc̀iɛ̀tɛ miɛkɛ mutòmmú kɛ baà okp̀ààtì poc̀iɛ̀. Òm̀òu ã̃ í nẁɛtɛ okp̀ààtì borɛ k̀ɛ d̀ɛ̀ í tú okp̀ààtì ẁɛɛ ò d̀ó k̀òò yu.

¹⁵ D̀ɛ̀ t̀ù̀kɛ diì ỳiɛ Maadosee tebitɛ Abikaii do ku k̀òo t̀ùótɛ d̀ɛ̀ birɛ Esitɛɛ bo k̀ɔtɛm̀ɛ okp̀ààtì

borè, bá wenwe í mbekε dèmarè kè dè í tú Ekee do yē nhò ntò dè. Kè benitìbè bεmouu pènsìrì Esitεε. ¹⁶ Kè bèε ò tùóté kékɔtenè okpààtì Asuyeduusi borè tekpààtìcǐètè o kpàtì benni yíènnì, dibenni kóo tǎnkù píínwè, bè tu wèè tǎnkù Kisideu* betǎǎbè tepíítè nè odérì nè otǎǎkètiwè de cuokè nke (mεwaaanaà nnè tǎǎpò de cuokè). ¹⁷ Kòo kpààtì pènsìrì Esitεε, ké nhò dó kè dè pēxé benitipòbè tabè nè besapàmbè, kòo ò òó ndikpààtipìi kòo cɔuté Fasitii fòtìrì. ¹⁸ Kòo kpààtìi ānné dibanni Esitεε kpéi nkéyú benitidiebè nè mìníisibè kεpa ndampòò o tempē nyimou, kεpāmmú yepārè nè diwèi.

¹⁹ Kè bèε wēte kétíi mbesapàmbè kuce medérímè kè Maadosee mpǐ mmutōmmú tekpààtìcǐètè. ²⁰ Esitεε do í nàké ò bonní dè nè o botí kéndònnè Maadosee do ò nàkémè, kòo tì yie nkéndò nhò kpaá ke bo o cǐètè.

Bè do dómè kékwo okpààtì kè Maadosee bè dáa

²¹ Diyiè mari kè Maadosee mpǐ nho tōmmú tekpààtìcǐètè kè Bikitǎā nè Tedeki bedé kè bè tu bè fòmmu bè kè bè pǐ ntekpààtìcǐètè miεke mutōmmú ke baa tekpààtìcǐètè bòrè, kè be miεkeε peike okpààtì kè bè ndó kóò kùɔ. ²² Kè Maadosee tì kèè kénáké Esitεε, kè Esitεε tì nàké okpààtì nè Maadosee kó diyètìrì. ²³ Kè bèε fié tináàn̄tì ke nsó ntì tu timómm̄nti, kè bèε bè pǐ mbedé, kécóó nyideí, kéwāri de kó tináàn̄tì diheikèmpátìrì miεke okpààtì ìkè.

* **2:16** Kisideu: Bè do kaa mmèè botí bε kó betǎǎbè nè tì kaammè yíe ndè í wē. Bε kóo tǎnkù Kisideu berínè tì kó

3

Amanni dómè kékuɔ Sifube

¹ Kòo kpààtì Asuyeduusi déúkunnɛ Amanni Amɛdata birɛ, Akaki yaàbirɛ, kóò níí ndeyìkè kòo mbaké miníisibè bɛmɔu. ² Kè tekpààticìètè tǎmbè bɛmɔu nninku kɛ dɔuo Amanni ìikè, kè Maadosee weè mǎà yetɛ. ³ Kè betǎmbè tǎbèè ò beke kɛ dò: Dè dómme kàa yetɛ okpààtì duó ndì nùù? ⁴ Kè bè mbékú Maadosee yewe yemɔu. Kòò dò: N tú Sifu nwe, kè bèè tì nàké Amanni kɛ bo yà Maadosee bo nkpráá sǎké. ⁵ Kè Amanni yà Maadosee yetemè kɛ í ninku kɛ dɔuo o ìikè, kòo miɛkɛɛ pɛikɛ. ⁶ Kè bèè ò nàké Maadosee túmè Sifu, kòo nsǎ ndè í sànnè ò bo wè nkɔmè omáà, kéndó kékuɔ Sifube bɛmɔu bèè bo okpààtì Asuyeduusi tenkè. ⁷ Okpààtì Asuyeduusi kpàtì benni tɛpítè nè didéri, otànkù ketiwè, bè tu wèè tǎnkù Nisǎǎ*. Kè Amanni bɔ nyipǎǎdíítí kɛ bo yà wèè tǎnkù nwe nè dùi yìè ndi ò yóó pǐmmè o tǎmmú, kè idíítí do dibenni tǎnkù tɛpítè nè odéríwè, bè tu wèè tǎnkù Adari†

Amanni dómè bèè kuɔ Sifube bɛmɔu

⁸ Kè Amanni náké Asuyeduusi kɛ dò: Kubotí makù kuù bo a èi kó itempè nyimɔu kè ku borimɛ cáá, mè í dǎnnè ibotí tɛi kǎmɛ, kù í yie nyikpààtikuó. Okpààtì báá sǎnté kényóu kè dè mbè dò mbàmmùù. ⁹ Okpààtì kàa tì pènsìrì wǎri dipátíri kè bèè bè

* **3:7** Nisǎǎ: Bè do kaa mmèè botí be kó betǎǎbè nè ti kaammè yíè ndè í wè, be kóo tǎnkù Nisǎǎ berínè ti kó betǎǎbè otǎǎnwè nè onaanwè dɛ cuokè nke (tibéntì nè dinótǎǎrì dɛ cuokè). † **3:7** Adari: Bɛ kóo tǎnkù Adari berínè ti kó betǎǎbè odéri nè otǎǎnwè dɛ cuokè nke (dewannè nè tibéntì dɛ cuokè).

kùɔ. N yóó duóm̄mu idíítí cìdódòbè sikɔupíkɔusìtããti (300000) kè m̀níníisìbèè ì tanné dikpààtìtɔu.

¹⁰ Kòo kpààtìi ùtè o m̀mámáá nkéduó nhAmanni Amɛdata birɛ Akaki yaàbirɛ Sifubɛ dootitɔu. ¹¹ Kòo kpààtì d̀: Bá n duó nyìdíítí, n da duóm̄mu de kó benìtìbè, d̀òò bè a d̀ómè.

¹² Kè Amanni náké kè bèè w̄ari yɛpáte kéduó nhokpààtì tũmbè nè kùm̀andáábè bèè baké itempè, nnè ibotí kó bekpààtìbè, kéw̄ari bá kùu botí nè ku náàntì nè ku w̄arii, bè náá ntì bè èi miɛke, kédeè ke ìkú be nou nè okpààtì yètiri ke ìkú o cannimè, kéduó mbèè baké itempè nyimou nè ibotí kó bekpààtìbè.

¹³ Kè bèè t̄o nyet̄rè kè yèe k̄atenè yɛpáte itempè nyimou kè bè bo kuɔ Sifubɛ bɛmou páíí, ibí nè bekrátìbè nè benitipòbè diyìè dìmáà, dibenni t̀nkù tɛpítè nè odérìwè diyìè tɛpítè nè ditáànni ndi bè yóó bè kuómè kéhéi be kɛɛɛ. ¹⁴ Kè bèè c̄outé dipátiri bá kùu tempè nkép̄ĩkè kè bè bo nyé de kó diyìè kébáátí. ¹⁵ Kè yet̄rèè ítè m̄ɛcãã nképitè tináàntì diheidìè Susi miɛke, kòo kpààtì nè Amanni kè bɛmbɛ kari ke ȳ, nkè diheì dimou yèmmè cààrè.

4

Sifubɛ yèmmè cààrèmmè kè bèè boù dinùù

¹ Maadosee tì kèè d̀ì m̀nni kékèté o yaàbòri kédáátí kuf̀d̀t̀nkù kèpũ mmutápeí nkénkuò mmèdiè nke firì diheì, ² ke bii tuòke tekpààtìc̄f̄ètè kèncóm̄mú ditowaà ke ȳè bè ò̄ ì ndáátimè meyeñcààrimè kó tiyààtì kéta tekpààtìc̄f̄ètè. ³ De kó tináàntì do t̀òke ìi tempè, nkè Sifubɛ tì kèè

bɛ yɛmmɛ do cɑ̀rɛ̀mu kɛ̀ bɛ̀ mboú yɛ̀nò kɛ̀ dáátí tífɔ̀tɔ̀ntì kɛ̀pũ mmutápeí.

4 Kòo nitipokpààti Esitɛɛ nitipotɔ̀mbɛ̀ nè bɛ̀ fɔ̀mmu bɛ̀ kɛ̀ pĩ nho tɔ̀mmú tekpààticĩ̀ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tì nhò nàkɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ɛ̀ cɑ̀rɛ̀ o yɛ̀mmɛ̀ mɛ̀diɛ̀. Kòo waá ntiyààti kédusonko kɛ̀ Maadosee bo dáátí kɛ̀yóu kufɔ̀tɔ̀nkù, kòo yetɛ̀. 5 Kɛ̀ Esitɛɛ yu Ataki bɛ̀ fɔ̀ntɛ̀ wɛ̀ kòò pĩ ntekpààticĩ̀ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ̀ mutɔ̀mmú, kòo kpààti wɛ̀ nhò duó nkòo bo mpĩ nho tɔ̀mmú, kòò tɔ̀ nkɛ̀ dò wɛ̀ɛ̀ beke Maadosee kɛ̀yà dɛ̀ dɔ̀mmɛ̀ nè mùù te. 6 Kɛ̀ Atakii yeroo kɛ̀yà Maadosee tekpààticĩ̀ɛ̀tɛ̀ towaà. 7 Kɛ̀ Maadosee ò nàkɛ̀ demou nè Amanni yɛ̀ nhò bo tanné ìì díítí dikpààtìtɔ̀u kɛ̀nsà kɛ̀ bɛ̀ kùɔ̀ Sifubɛ̀ bɛ̀mou. 8 Kɛ̀ Maadosee duó nhAtaki dipátiri bɛ̀ wāri dì Susi kɛ̀ bo kuɔ̀ Sifubɛ̀ kó dimàà, kɛ̀ dò wɛ̀ɛ̀ dì duó nhEsitɛɛ kòò nàkɛ̀ dɛ̀ dɔ̀mmɛ̀. Kòo kɔ̀tɛ̀ kɛ̀bántɛ̀ okpààti o botí kɔ̀bɛ̀ kpéí. 9 Kɛ̀ Atakii wɛ̀tɛ̀ kɛ̀nákɛ̀ Esitɛɛ Maadosee ò nàkɛ̀ tì. 10 Kɛ̀ Esitɛɛ dò: Wɛ̀tɔ̀ kɛ̀nákɛ̀ Maadosee kɛ̀ dò: 11 Bɛ̀nìtìbɛ̀ bɛ̀mou nè okpààti tɔ̀mbɛ̀ nè bɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo o tempɛ̀ nyimou bɛ̀ yɛ̀mu ikuó tùmɛ̀ òmou báá ta okpààti cĩ̀ɛ̀tɛ̀ kòò í ò yu, kɛ̀ wɛ̀ɛ̀ ta bɛ̀ɛ̀ ò kùɔ̀, okpààti bo youtɛ̀ wɛ̀ kupààti mɛ̀sɔ̀ nkɔ̀ku wɛ̀ɛ̀ máà bo nfòu. Dɛ̀ m̀kɛ̀ yíe nhotànkù nwe okpààti n yumɛ̀. 12 Kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ nàkɛ̀ Maadosee Esitɛɛ yɛ̀ mmù. 13 Kɛ̀ Maadosee tɛ̀nnɔ̀ tináàntì kɛ̀ dò: A yɛ̀mmɛ̀ bá ndò nha bo cooté amàà a bo mɛ̀ɛ̀ kpéí nhokpààti cĩ̀ɛ̀tɛ̀. 14 Kàa cĩ̀ékɛ̀ kɛ̀ í béi, nSifubɛ̀ yóó pɛ̀tɛ̀mu mɛ̀tɛ̀mmɛ̀ kupíkù tekù kɛ̀cooté, kàa kù fɔ̀ nnè a cĩ̀ɛ̀tɛ̀. Kɛ̀ dɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ mɛ̀háarimɛ̀ miɛ̀ nkpéí nkɛ̀ a naámmɛ̀ okpààtipokù. 15 Kɛ̀ Esitɛɛ tɛ̀nnɔ̀ Maadosee kɛ̀ dò: 16 Kɔ̀tɛ̀ kɛ̀tíí

nSifube bɛmɔu bɛ̀ɛ bo Susi kɛ̀ dí boú dinùù n kpréi nyɛwe yɛ̀tããti, keyɛ̀nkɛ̀ nè kuyie, di báá di mucie, di báá yà meniɛ. M múнке yóó boúmu nè n nitipotɔ́mbɛ̀. Bá nè ikuó me mbomè n yóó kɔ́temu okpààti borè, kè m bo kú, n kú. ¹⁷ Kè Maadosee kɔ́te kédɔ̀ò Esitɛɛ ò nàké tì.

5

Esitɛɛ kɔ́temè okpààti borè

¹ Bè boú memme dinùù kédeè, diyie tãánni yie kè Esitɛɛ dáátí tikpààtipoyààti kɛ́taroo tekpààticĩɛ̀tɛ̀ kudànkù, kécómú kɛ́wetínné okpààti kàri kùù dieku bòri ke ś nhokpààti kàri o kpààtikàri ke weti dibòri. ² Kòo kpààti yà onitipokpààti Esitɛɛ kòò còmú kudànkù, kòo yie nkóò youte kukpààtipààti mesɔ̀ nkòku, kè Esitɛɛ taroo kékááké ku yómmè. ³ Kòo kpààti ò beke ke dò: Esitɛɛ, a dó ba kè n dè nda duó, mbá n kpàti kó dikéè! ⁴ Kè Esitɛɛ dò: Okpààti n da ànné dibanni ndi. Kàa bo yie nè Amanni dí kɔ́tení yie n cĩɛ̀tɛ̀ kédì.

⁵ Kòo kpààti tã nke dò: Bèe nàké Amanni kòo kɔ́tení mecãã nkè bèe kɔ́te bedé Esitɛɛ bè yu dii banni.

⁶ Bè di dii mɔ̀nni kédeè kòo kpààti beke Esitɛɛ ke dò: A dó ba kè n dè nda duó? Bá n kpàti kó dikéè m bo da duó. ⁷ Kè Esitɛɛ dò: Okpààti n dó tì tu: ⁸ Kàa yie nke bo n dɔ̀ò mesàà nha naa wɛ̀tení nè Amanni kè dí di n cĩɛ̀tɛ̀ kè n da nàké n dó tì.

Amanni cìékémè kudú ke bo cós mMaadosee

⁹ Mɛ̀mmɛ ke Amanni nyɛ̀tini Esitɛɛ cĩɛ̀tɛ̀ kè diwèi ò bo kòo yèmmè naati mediè nkòo yà Maadosee kòo kàri tekpààticĩɛ̀tɛ̀ towaà, wè í nyitɛ̀ ke còmú, ò mè nyí benke fededíéfè mafè, kè Amanni miɛ̀kɛ̀ ò còuté

mesàà. ¹⁰ Kòo minné kékò nkétíí nho néposààbè nè o pokù Sedesi. ¹¹ Kòo bè kàmmu o kpàtì màmbè nè o bí nè okpààtì ò tããtémè ke níí mbetõmbè nè miníísibè bɛmɔu ìikè tikpàtì miɛke. ¹² Ke dò: Mí nwe onitipokpààtì Esitɛɛ yumè nè okpààtì kè ti wɛnné ke di o cɛ̀tè, kòò wète ke n yu nanke nè okpààtì kè ti kɔri. ¹³ Dɛndɛ kó dimàà í n naati kè nsà kè Maadosee Sifu kpaá ke pĩ ntekpààticɛ̀tè mutõmmú.

¹⁴ Kòo pokù Sedesi nè o népobè bɛmɔuu ò nàké ke dò: Cíéké kudɔú kè ku okùmè mbo métiribè sipísidé nè bènùmmù, kàa yè dikūnwɛñni ke nàké okpààtì kè dí cós mMaadosee ku ñnkè, kàa na kékɔte dibanni nè diwèi.

Kè dɛ kó tináahtìi narike Amanni.

6

Bè dèúkùmmè Maadosee ke kékùnnɛ Amanni

¹ Dè yìè kè inuɔ nyete okpààtì Asuyeduusi dɛ kó keyènkè, kòò duó nkè bèe túóténí diheikèmpátiri bè wãũ dii miɛke tìi kó dimàà dòòri. Kòò duó nkè bèe di kàa nho ìikè. ² Kè bèe kaa Bikitana nè Tedeki bèe do tú bè fõmmu bè kè bè pĩ ntekpààticɛ̀tè miɛke mutõmmú, ke baa tekpààticɛ̀tè bòrè kéndó kékua okpààtì kè Maadosee bè dáa nkè bèe wãri tì. ³ Kòò kpààtì dò: Kè bè né ò dòò òmmɛ sàà nke dèúkùnnɛ o yètìrì dɛ kpéí? Kè bè dò: Bè í ò dòò mùmamù.

⁴ Kòò kpààtì dò: We mbo kudànkù? Dè do ś nhAmanni wèè taroo ke bo nàké okpààtì kè bèe cós mMaadosee ò cìéké kùù dɔú. ⁵ Kòò kpààtì tõmbè dò: Amanni nwe. Kòò kpààtì dò wèe tanní.

⁶ Kè Amanni taroo kòò kpààtì ò beke ke dò: Bè òò dɔò ba onitì okpààtì dó kédéúkùnnɛ wè nè o yèmmè

mɛmɔu? Kɛ Amanni dɔ nɛ o yɛmmɛ miɛkɛ okpààti yóó déúkùnnɛ wɛ kɛ dɛ í tú mí! ⁷ Kɛ dɔ: Kòo kpààti dɔ kédéúkùnnɛ onitì ⁸ wɛɛ ò dátínné dikpààtiyaàbòrì ò daati di, kóò dɛɛ ntesāntɛ ò dèkù tɛ, kóò òó ndikpààtipiì, ⁹ kédúó nkɛ mìníisi mɔ̀u dátínné dɛ yiè tikpààtiyààtì, kóò dɛɛ ntesāntɛ kóò fiténè dihɛi, kɛmpīɛkù kɛ tú: Kòo kpààti dɔ kédéúkùnnɛ onitì ò ɔ̃ ò dɔ̀ miɛ mɛɛ.

¹⁰ Kòo kpààti náké Amanni kɛ dɔ: Mɛcã nkétúótɛ diyaàbòrì nɛ tesāntɛ kɛ mɛ dɔ̀ Sifu Maadosee wɛɛ bo tekpààticīɛtɛ towaà, a báá súó ntìmatì a bɛi ntì.

¹¹ Kɛ Amanni túótɛ diyaàbòrì kédátínné Maadosee kóò dɛɛ ntesāntɛ kénfirínɛ dihɛi kɛ tú: Kòo kpààti dɔ kédéúkùnnɛ onitì ò ɔ̃ ò dɔ̀ miɛ mɛɛ.

¹² Dɛ kó difɔ̀nkúò kɛ Maadosee kò ntekpààticīɛtɛ, kɛ Amanni nkūnti mɛcã kɛ kãnkɛ kuyààkù o ìkɛ nɛ ifɛi, ¹³ kénákɛ o pokù Sedesi nɛ o nɛpobɛ dɛɛ dɔ̀. Kɛ bè dɔ̀: Dɛ kóò Maadosee a di wɛɛ ìkɛ ifɛi ò tu Sifu nwe, a í yóó na kédɔ̀ timatì, a dɔkɛ yóó yí kédimu ifɛi.

¹⁴ Bɛ kpáá kɛ mɛ nnáá nkɛ bè fɔ̀mmu bè kɛ bè pī ntekpààticīɛtɛ miɛkɛ mutɔ̀mmú kɛ bèɛ tuɔkoo kóò tùótɛ mɛcã nkékɔtenɛ Esitɛɛ ciɛ, wenwe nɛ okpààti kɛ bè bo di Esitɛɛ bè bèhnɛ mùu diì.

7

Bɛ cɔ̀mmɛ Amanni kudú

¹ Okpààti nɛ Amanni kɛ bèɛ kɔtɛ Esitɛɛ ciɛ mudìi.

² Diyiè dɛrì kɛ bèɛ di kédɛɛ kòo kpààti dɔ: Oni-tipokpààti Esitɛɛ a dɔ ba? Bá n kpàti kó dikéè m bo tì nda duó.

³ Kɛ Esitɛɛ dɔ: Okpààti kàa bo yie nha yóu kɛ nní nfòu mí nnè n kɔbɛ. ⁴ Bɛ ti fitému mí nnè n kɔbɛ kɛ

yóó ti fié. Kè bè do nti fité ke ti bo ntú ntidaatì n na bá mbéi nkébénné ké nda kóónnè f̃́ nhokpààti.

⁵ Kòo kpààti Asuyeduusi d̀̀: Wenninwe wèè totí meyèmmè memme, de yiè mbore?

⁶ Kè Esitɛɛ d̀̀: Ti kpantídèntòu, ti dootitòu tu Amanni nwe onitiyonkuwe.

Kè kufɔ̀wáá nhauté Amanni okpààti nè o pokù be ìikè. ⁷ Kòo kpààti miéke peike, kòo íté dendé bàmbà nkéyè tekpààtic̣̀ètè towaà, kè Amanni nkpaá ke báá nhEsitɛɛ kòo bo yóu kòo nfòu. ⁸ Kòo kpààti nwētini bè do yo ndè, kénsá nhAmanni do Esitɛɛ duó dìi d̀̀u ìnkè. Kòo kpààti kuónko ke d̀̀: De kóo niti d̀̀s ḳ̀p̣̀ĩ m pokù nwe kéduónè n n̄nfè miéke n c̣̀ètè!

Ò kraá ke me nnáá nkòo ṭ̀mbèe bóu Amanni ìikè kuyààkù. ⁹ Be miéke kè Adibona d̀̀: Okpààti Amanni ciéké kudúu nku ke bo c̀̀s mMaadosee wèè do da deeté, kè ku okùmè bo ṃ̀tiribè sipísidé nè mènùmmù. Kòo kpààti d̀̀: C̀̀óónnè Amanni ku ìnkè.

¹⁰ Kè bèe c̀̀s nhAmanni kudúu ò do ciéké kù, kòo kpààti miéke do.

8

Okpààti duómmè dinùu Sifube

¹ De kó diyìè ndi okpààti Asuyeduusi duómmè Esitɛɛ Amanni Sifube dootitòu ḳ̀p̣̀eɛ demou, kè Esitɛɛ náké okpààti Maadosee tumè o c̣̀ètè kou, kòo duó nkè bèe ò yùní. ² Kòo kpààti ṭ̀úóté mumámáá nhò do duó mmù Amanni kéduó mMaadosee kè Esitɛɛ ò duó nhAmanni c̣̀ètè kòò mbaké. ³ Kè Esitɛɛ ẉ̀ṭ̀e okpààti borè kédo kénínkú o ìikè ké nhò báa nke tú, wèe yete Amanni Akaki yaàbire ỵ̀ mbèe d̀̀d̀ mèè yei nSifube. ⁴ Kòo kpààti youte o pààti mesəə

nkaku, kε Esitεε itε kεc6mmu⁵ ke d6: Okp6atì kaa p6nsirì ke bo n d6d mεs6a nke n d6, a w6ri yεp6te kεpaa nhAmanni Mεmεdata birε Akaki ya6birε do w6ri tì ke bo ku6 Sifubε a tempε nyimou miεke. ⁶ M bo yīme ke nwú6nko kε bεε ku6 n k6be? M bo yīme k6nwú6 mbε k6dε n k6be?

⁷ K6o kp6atì Asuyeduusii n6kε Esitεε nε Sifu Maadosee ke d6: N du6mmu Esitεε Amanni cīētε kε bε 6 c66 nkud6ú 6 do d6 mεε kp6i nkεku6 Sifubε. ⁸ Di bo na kεw6ri nε n k6 diyētirì di d6 tì, tì y66 teennε Sifubε, kεikú n cannimε. Ke yε tì w6ri ke ikú n cannimε nε n k6 diyētirì tì 66 í ncεētεmε.

⁹ Dε k6 diyιε ot66t66nwε, ot6nkú bε tu we Sif66*, diyιε sipisidε nε dit66nni kε bεε tii nhokp6atì patiw66bε kε Maadosee n6kε kε bεε w6ri yεp6te kεdu6 nSifubε nε okp6atì tumbε, nε minii6bε nε kumand66bε bεε bo itempε ntek6utε nε sipisidε nε iyiekε (127) miεke, kεtú6tε Endi kεtu6kenε Etiopii, kεw6ri b6 kúu boti nε ku n66nti nε ku w6rii, kεw6ri Sifubε nε be n66nti. ¹⁰ Bε do yε w6ri nε okp6atì yētirì ndi kεikú o cannimε, kε yε du6 mbes6ndεεbε kε bεε deke sisεi sù c66 kεk6te kε yε totì, ¹¹ ke w6ri yεp6te miεke ke tú: Okp6atì du6mmu dinúu Sifubε bεε bo o ekε yεmou ke tú bεε tii nkεdεεtε be f6mmu, 6 bε p6mu dinúu ke tú bεε fiε itempε nyimou k6be bεε bo nd6 kε bε dokεnε, bε bo na kεku6 benitip6bε nε ibi kεhei be kperε. ¹² Okp6atì Asuyeduusi do bε du6 ndii nùu do d6 nkεd66 diyιε dim66 ndi, dibenni

* **8:9** Sif66: Bε do kaa mmεε boti bet66bε tì í mε nkaa nyie. Wéntε 3:7. Be k66 t6nkú Sif66 berinε tì k6 bet66bε onummuwε nε oku6nwe dε cuokε nke (tip66duti nε diyod6ri dε cuokε).

tànkù tɛpíítè nè odèrì diyìè tɛpíítè nè ditáánnì. ¹³ Dɛ kó yɛpáɛ do mɔkɛ muwɛrímú mmu bè yè duó nyìì tempɛ mmiɛkɛ, kɛ náá mbenìtìbè bɛmɔu kɛ tú kè dè yìè tùðkení Sifubɛɛ báátí kédokénè bèè dɔ kɛ bè kùɔ. ¹⁴ Okpààtì bè duó ndìì mònñì dinùù, kè besāndèèbèè dɛkɛ sisɛí cāāsi kécoké mɛcāā nképité tináañtì diheidiè Susi.

¹⁵ Kè Maadosee yenní tɛkpààtìcīètè kɛ dáátí dikpààtìyààbòrì dìì ā mɛwũð nnè mɛpéì, kénóó ndiyààbòkperì dìì wũð kɛ péì. Kè dèe narikɛ Susi kɔbɛ kè bè mpīèkù kɛ péú. ¹⁶ Kè dèe narikɛ Sifubɛ, kè diwèì mbè bo bè bè dèúkùnnemè. ¹⁷ Okpààtì duó ndìì nùù tùðkɛ dìì mònñì yehèkè kè dèe narikɛ Sifubɛ kè diwèì mbè bo kè bè āà yɛbaa nkɛ yo ntidiiti, kè kufɔwáá nhauté benìtìbè, kè besũkùbèe náá nSifubɛ.

9

Sifubɛ namè bɛ dootitɔbè

¹ Dibenni tànkù tɛpíítè nè odèrì diyìè tɛpíítè nè ditáánnì, okpààtì dɔú ndìì nùù do dò nkédɔò dìì yìè, Sifubɛ dootitɔbè yèmmè do dò mbɛè yóó bè na, kè Sifubɛ bèè né wɛtɛ kɛ bè na. ² Okpààtì Asuyeduusi tempɛ nyimɔu miɛkɛ kè Sifubɛɛ tíí nkébaao bèè bè dónè mɛyɛi, nhòmɔù í ndáátí kécómmú bɛ ìikè, kɛ yé kufɔwáá ndo bè autémè. ³ Kòo kpààtì tũmbè nè kùmàndáàbè bèè baké itempɛ, mìníísìbè nè okpààtì tãmbè kè bèe kónné Sifubɛ bè dé mèè kpéì mMaadosee. ⁴ Mɛnkɛ Maadosee do dɛukɛmu tɛkpààtìcīètè miɛkɛ, kòo yètìrìi feité itempɛ nyimɔu kòò ndéúkú.

⁵ Kɛ Sifubɛɛ dɔɔ bɛ dootitɔ̀bɛ̀ bɛ̀ dómɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ kùɔ̀nɛ̀ yɛsɛ̀ kɛ̀ bɛ̀nìtìbɛ̀ kù kɛ̀nsũ̀ mɛ̀diɛ̀. ⁶ Sifubɛ̀ do kùɔ̀ Susi diheidiɛ̀ miɛ̀kɛ̀ bɛ̀nìtìbɛ̀ sikɔ̀usìnùmmù (500) ndi. ⁷⁻¹⁰ Kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kuɔ̀ Amanni Amɛ̀data birɛ̀ Sifubɛ̀ dootitɔ̀ bɛ̀ tɛ̀píítɛ̀: Padiɛ̀sannɛ̀data nɛ̀ Dadifɔ̀ɔ̀ nɛ̀ Asipata nɛ̀ Podata nɛ̀ Adaya nɛ̀ Adidata nɛ̀ Padimaseta nɛ̀ Adisaii nɛ̀ Adidadia nɛ̀ Fayesata. Bɛ̀ mɛ̀ nyí nheí dɛ̀marɛ̀.

¹¹ Dɛ̀ yìɛ̀ móm̃m̃ɔ̀nni kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ náké̀ okpààtì bɛ̀ kùɔ̀ bɛ̀nìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mà̀mɛ̀ Susi diheidiɛ̀ miɛ̀kɛ̀. ¹² Kòo kpààtì náké̀ Esitɛɛ̀ kɛ̀ dò: Sifubɛ̀ kùɔ̀ Susi diheidiɛ̀ miɛ̀kɛ̀ bɛ̀nìtìbɛ̀ sikɔ̀usìnùmmù (500) ndi nɛ̀ Amanni bí tɛ̀píítɛ̀, bɛ̀ né bo nkùɔ̀ bɛ̀dɛ̀ itɛ̀mpɛ̀ nɛ̀tì miɛ̀kɛ̀? Kàa kpáá dɔ̀ tìmatì n náké̀ kɛ̀ n tì dɔ̀, a dɔ̀ ònti? N yóó tì dɔ̀d̃mu.

¹³ Kɛ̀ Esitɛɛ̀ dò: Okpààtì kàa bo yìɛ̀ nha duó ndinùù Sifubɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ naa yíɛ̀ dɔ̀ɔ̀ bɛ̀ dɔ̀d̃mɛ̀ yíɛ̀ nSusi kó diheí kɛ̀cɔ̀ó nhAmanni bí tɛ̀píítɛ̀ idɛ́ ínkɛ̀.

¹⁴ Kòo kpààtì yìɛ̀ nkɛ̀ bɛ̀ɛ̀ pitɛ̀ dɛ̀ kó tináàntì diheí kɛ̀cɔ̀ó nhAmanni bí tɛ̀píítɛ̀ idɛ́ ínkɛ̀. ¹⁵ Kɛ̀ Sifubɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo Susi kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tìí ndibenni tãnkù tɛ̀píítɛ̀ nɛ̀ odɛ̀rì diyìɛ̀ tɛ̀píítɛ̀ nɛ̀ dinaannì, kɛ̀kuɔ̀ bɛ̀nìtìbɛ̀ sikɔ̀usitããtì (300), bɛ̀ mɛ̀ nyí nheí dɛ̀marɛ̀.

¹⁶ Sifubɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo itɛ̀mpɛ̀ nɛ̀tì kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tìí nkébaao bɛ̀ dootitɔ̀bɛ̀ kɛ̀dɛ̀ɛ̀tɛ̀ bɛ̀ fòm̃mu, kɛ̀kuɔ̀ bɛ̀nìtìbɛ̀ sikɔ̀upísìyiekɛ̀ nɛ̀ sikɔ̀upísìnùmmù (75000), bɛ̀ mɛ̀ nyí nheí dɛ̀marɛ̀. ¹⁷ Dɛ̀ do dɔ̀ d̃ dibenni tãnkù tɛ̀píítɛ̀ nɛ̀ odɛ̀rì diyìɛ̀ tɛ̀píítɛ̀ nɛ̀ ditããnnì yìɛ̀ ndi. Diyìɛ̀ tɛ̀píítɛ̀ nɛ̀ dinaannì yìɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yóu kɛ̀ãnné dibanni kɛ̀nyãnkù nɛ̀ diwèì. ¹⁸ Sifubɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo Susi bɛ̀mbɛ̀ do kpá nɛ̀tɛ̀píítɛ̀ nɛ̀ ditããnnì nɛ̀ dinaannì ndi, kɛ̀om̃pɛ̀ nɛ̀ dinummurì, kɛ̀ãnné dibanni kɛ̀nyãnkù nɛ̀ diwèì.

¹⁹ Kɛ̀ Sifubɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo yɛ̀hɛ̀kɛ̀ sã̀mpóyɛ̀ kɛ̀ bɛ̀mbɛ̀ɛ̀ baá

ndibenni tǎnkù tεpítè nè odérì diyìè tεpítè nè dinaanni kέpǎmmù betǎbè yεpǎrè.

Sifube āāmè dibanni ke denniní bè namè be dootitǎbè

²⁰ Kè Maadosee wǎri de kó tináañti yεpáte kéduó nSifube bèè bo Asuyeduusi tempē nyiməu, ì tǎké nè ì dètiri. ²¹ Ke dò bè ní ānné dibanni bá dìi benni otǎnkù tεpítè nè odérì diyìè tεpítè nè dinaanni nè dinummuri. ²² De kó yewe nyε Sifube namè be dootitǎbè, kè meyeñcaàrimèe naá ndiwèi, kè meyei nnaá mmesàà mbè do dò nkémbaàmmu kéndenniní de kó yewe kpéi nke pǎā mbetǎbè yεpǎrè, ke pǎā nnè becīribè yεpǎrè. ²³ Kè Sifubeε yie mMaadosee béi ntì, kè de kó dibannii naá mbe kó ikuó.

²⁴ Ke yé Amanni Amεdata bire Akaki yaàbire do dómè kékuo Sifube kébo nyipǎādítí ke bo yà dìi yìè ndi ò yóó bè kùamè. ²⁵ Kè Esitεε kǎte kényà okpààti, kòo yie nkéwǎri ke dò: Bèe kuo Amanni wèè dó kékuo Sifube. Mεmε bè còmmè Amanni nè o bí idéi. ²⁶ Dεè te kè bè yu de kó dibanni ke tú mudítǎbammù.

Kè Sifubeε yie mMaadosee béi ntì ke yé bè yàmè bemómmbε dèè dǎd. ²⁷ Kè bèe dǎú nde kó ikuó be kpéi nnè be yaàbí kpéi nnè bèè yóó naá nSifube be kpéi nkè bè bo mbaà nde kó yewe yedé bá dìi benni kéndonnè Maadosee béimmè. ²⁸ De kó dibanni dò nkémbomu sǎā, bá tèè cīètè, bá kùu tempē mbá dìi èi, bè mbaà mmudítǎbammù banni ke denniní de kó yewe, bè báá yè yè mbè báá yè yóu.

²⁹ Kòo nitipokpàati Esitεε nè Sifu Maadosee, kè bèe yíé kéwǎri yεpáte ke yíé kécéékùnnε mudítǎbammù

banni. ³⁰ Kε bεε wāri yεpáte Sifube bεε bo Asuyeduusi tempε nyimou miεke ke dō diwεì mbε bo nε kunaatí. ³¹ Kε bεε bε nàké ke dō bε mbaà mmudítibōmmù banni de kó yewe. Onitipokpààti Esitεε nε Maadosee bεε do dōú ndε kó ikú kέ ì mbo be kpéi nnε be yaábí, ke dōnnε menùboúmmè nε yedabùò nkpeyi. ³² Kε Esitεε yíé kέcéékūnne mudítibōmmù banni, kε bεε wāri de kó tináaàti dipátíri miεke.

10

Maadosee deukemè

¹ Kòo kpààti Asuyeduusii duó nkòò tenkè kemou kabe mpí mmutōmmú nε muwērímú nε dàméèrì také káboo. ² Okpààti wērímú diemù nε o kōmbòtōmmú nε ò dεe mmèè botí Maadosee, tì wārimu Mediibe nε Perisiibe kpààtibè dōrìmè páte miεke. ³ Maadosee weè dō tū nhokpààti Asuyeduusi o tenkè miεke, ke tú onitidiwè, kòò kabe ò dé kòò dó, kòò wanti be kó mesàà nke dó bε bo mbomè kε dε naati.

Bibiri Kuyie Nnààntì Pátírì
The Holy Bible in the Ditammari language of Benin

copyright © 2001 SIM International

Language: Ditammari

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-05-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Apr 2023 from source files dated 1 Jun 2022

5e2d0f12-f1d8-567b-bf98-cf1de4599d16